Susanna Miquel
Institut de Cassà de la Selva

En un món de postveritats, com distingir els fets dels relats? Reflexions sobre les causes de la postveritat en 477 paraules

Podem distingir els fets dels relats, sent crítics i tenint una opinió realment pròpia, formada a partir d'informació revisada i contrastada intentant comprendre les diferents perspectives.

Ei, ei, ei, tigre, que t'embales. Que es tracta d'una dissertació filosòfica, la pregunta que et plantegen porta implícit que has de definir certs conceptes i respondre altres qüestions abans de contestar directament, per justificar com has arribat a aquesta conclusió. Què és la postveritat i com ha aparegut aquest fenomen; fer alguna relació amb el pensament filosòfic; posar alguns exemples...

Ah, que era una metàfora sobre l'acceleració de la societat i la necessitat de respostes immediates (i preferiblement curtes). Sí, sí, de fet és una de les principals raons per les quals les notícies falses s'escampen tan fàcilment, i més després de l'arribada de les xarxes socials, on tothom pot compartir-les i posar-hi cullerada instantàniament. Ja, ja sé que tampoc hem de donar-los tota la responsabilitat, que també ens ajuden a desmentir-les perquè hi ha mitjans alternatius que publiquen estudis i dades verificades. Llavors, quins són els altres factors?

Tens raó, aquestes notícies són tan poderoses perquè fan una crida a les emocions enlloc dels fets objectius. Indueixen a una opinió des del primer moment per la manera com s'expliquen i plantegen unes veritats relatives o discutibles com si fossin veritats absolutes. La postveritat, breument, vindria a ser això, no? Doncs em sembla molt propera a la mentida.

Planteges que l'engany és necessari per mantenir l'ordre públic en alguns sistemes polítics, dius? Ostres, que volies explicar-ho amb uns exemples molt guais d'unes distopies però els has hagut d'obviar perquè eren massa llargs? Ja em sap greu...

L'Aznar ja va fer servir aquest recurs pels atacs de l'11-M, la mentida en política ve de lluny. I de fet, a la nostra vida privada també, més d'una vegada hem enganyat per aconseguir el que volíem, o fins i tot sense malícia, per por de dir-li alguna cosa dolorosa a una altra persona. En certa manera, ens incomoda la veritat, encara que sovint l'enaltim.

I escolta, parlaves d'opinió **realment pròpia**, a què et referies amb això? Hmm... Així que Fromm planteja al llibre que et va deixar en Boadella[1] que les opinions particulars són escasses, que realment assimilem pensaments externs i ens els apropiem com si fossin nostres. És perillós, perquè precisament la postveritat té com objectiu influenciar aquesta opinió pública, li facilitem la feina.

Però llavors, aquesta solució que proposaves és com una tireta, perquè el problema rau en que l'estabilitat política es manté, en part, en l'ús de la postveritat, i que els ciutadans en permetem l'ús perquè aquell ideal d'assolir la veritat no té sentit en una societat amb pressa i preocupada pel benefici propi i immediat.

Ben vist, petita saltamartí, i ho has expressat (o intentat) tot i les limitacions i pautes arbitràries que tenies per fer aquest text.

---

[1] Fromm, Erich. La por a la llibertat. 6a ed. Barcelona: Edicions62, 1979. Col·lecció "El Cangur"